

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu zajęć:	Zmiana społeczna a ryzyko				
Rok akademicki:	2019/2020	Kod:	HSOC-2-306-II-s	Punkty ECTS:	2
Wydział:	Humanistyczny				
Kierunek:	Socjologia	Specjalność:	Innowacje i interwencje społeczne		
Poziom studiów:	Studia II stopnia	Forma studiów:	Stacjonarne		
Język wykładowy:	Polski	Profil:	Ogólnoakademicki (A)	Semestr:	3
Strona www:	http://www.wh.agh.edu.pl/main/pl/programy-zajec-i-sylabusy				
Prowadzący moduł:	dr Tyrała Radosław (rtyrala@agh.edu.pl)				

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Celem modułu jest zapoznanie studentów z najważniejszymi pojęciami, koncepcjami oraz problemami z zakresu teorii zmiany społecznej.

Opis efektów uczenia się dla modułu zajęć

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Powiązania z KEU	Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach poszczególnych form zajęć i dla całego modułu zajęć
Wiedza: zna i rozumie			
M_W001	Posiada świadomość istnienia wielu orientacji teoretycznych w obrębie socjologii zmian społecznych.	SOC2A_W03	Egzamin, Prezentacja
M_W002	Ma wiedzę na temat podstawowych determinant zmiany społecznej, takich jak wielkie jednostki, idee, ruchy społeczne.	SOC2A_W04	Egzamin
Umiejętności: potrafi			
M_U001	Potrafi posługiwać się terminologią z zakresu teorii zmian społecznych w celach analizy zjawisk społecznych, zwłaszcza współczesnych.	SOC2A_U01	Egzamin
M_U002	Posiada umiejętność przygotowywania prac pisemnych dotyczących zagadnień związanych z problematyką zmiany społecznej.	SOC2A_U10	Esej

Kompetencje społeczne: jest gotów do			
M_K001	Rozumie potrzebę ciągłego uczenia się oraz posiada umiejętności doskonalenia swoich kwalifikacji zawodowych z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod.	SOC2A_U13	Egzamin
M_K002	Dostrzega i prawidłowo rozstrzyga dylematy służące realizacji podejmowanych działań.	SOC2A_K03	

Liczba godzin zajęć w ramach poszczególnych form zajęć

Suma	Forma zajęć dydaktycznych										
	Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Matryca kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do form zajęć i sposobu zaliczenia, które pozwalają na ich uzyskanie

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Forma zajęć dydaktycznych										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
Wiedza: zna i rozumie												
M_W001	Posiada świadomość istnienia wielu orientacji teoretycznych w obrębie socjologii zmian społecznych.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W002	Ma wiedzę na temat podstawowych determinant zmiany społecznej, takich jak wielkie jednostki, idee, ruchy społeczne.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności: potrafi												
M_U001	Potrafi posługiwać się terminologią z zakresu teorii zmian społecznych w celach analizy zjawisk społecznych, zwłaszcza współczesnych.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_U002	Posiada umiejętność przygotowywania prac pisemnych dotyczących zagadnień związanych z problematyką zmiany społecznej.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne: jest gotów do													
M_K001	Rozumie potrzebę ciągłego uczenia się oraz posiada umiejętności doskonalenia swoich kwalifikacji zawodowych z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	Dostrzega i prawidłowo rozstrzyga dylematy służące realizacji podejmowanych działań.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w zajęciach dydaktycznych/praktyka	15 godz
Przygotowanie do zajęć	10 godz
przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	15 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	10 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2 godz
Dodatkowe godziny kontaktowe	3 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	55 godz
Punkty ECTS za moduł	2 ECTS

Pozostałe informacje

Szczegółowe treści kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć (szczegółowy program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Świat zmienia się coraz szybciej. Innowacje wdrażane w różnych dziedzinach życia sprawiają, że staje się coraz bardziej oswojony i łatwiejszy w „obsłudze”. Zakres ingerencji człowieka jest już na tyle znaczny, że geologowie proponują wprowadzić oficjalnie nową epokę geologiczną – antropocen. Z drugiej strony jednak świat staje się coraz bardziej nieprzejrzysty, złożony i obfitujący w nieprzewidywalne skutki uboczne rozwoju technologicznego. Skutki często negatywne. W Polsce – kraju, który dopiero próbuje swoich sił na drodze technologicznej modernizacji, nieustannie „goniąc” Zachód – świadomość tych faktów rzadko przebija się do debat prowadzonych w obrębie głównego nurtu. Status Polski jako kraju półperyferyjnego wymusza określoną optykę i ocenę procesów modernizacji – nawet wśród elit dominuje nastawienie techno-optymistyczne. Dziś już jednak wiemy, że nieodłącznym elementem zmiany

technologicznej jest ryzyko skutków ubocznych, tym groźniejszych, że są one dziś nieprzewidywalne, zaś zakres ich występowania często globalny. W socjologii świadomość tego faktu pojawiła się już w latach osiemdziesiątych XX w. – co najmniej od czasów publikacji „Społeczeństwa ryzyka” Ulricha Becka. Od tego czasu zmiana społeczna nie jest już postrzegana jako jednoznacznie dobra, funkcjonalna czy postępująca. Wykorzystywanie paliw kopalnych w celu ogrzewania naszych mieszkań czy napędzania aut, opracowywanie nowych leków i terapii na dawniej nieuleczalne choroby to awers tej samej monety, której rewers stanowią postępujące globalne ocieplenie, smog czy nadmierna medykalizacja skutkująca brakiem zaufania wobec oficjalnego modelu medycznego. Te zjawiska dotyczą więc bezpośrednio każdego z nas. Stąd też potrzeba pogłębionej refleksji nad socjologiczną kategorią ryzyka. Celem zajęć jest zapoznanie studentów z nowymi formami ryzyka – zwłaszcza medycznego i środowiskowego – jakie są efektem zmian społecznych, zwłaszcza technologicznych oraz z próbami przeciwdziałania tego typu ryzyku. Celem dodatkowym będzie próba zaprojektowania interwencji socjologicznej skierowanej na zmierzenie się z wybranym problemem stanowiącym efekt zmiany technologicznej.

Program wykładów:

1. Zajęcia organizacyjne: powitanie i omówienie reguł gry.
2. Wybrane teorie zmiany społecznej (teorie modernizacji, teorie zależności, teorie systemu światowego).
3. Ryzyko jako efekt zmiany społecznej. Definicje i zróżnicowanie form ryzyka.
4. Ryzyko zdrowotne w epoce nieufności wobec medycyny konwencjonalnej.
5. Ryzyko środowiskowe w epoce antropocenu. Zmiana klimatu jako zmiana społeczna.
6. Nowe ruchy społeczne jako reakcja na zmianę społeczną (ekologia, antykonsumpcjonizm, antyszczepionkowcy, minimalizm etc.).
7. Czy zmiana społeczna poddaje się kontroli? Zasada ostrożności, kosmopolityzm i podejście technology assessment.
8. Grupowe zadania studenckie.

Metody i techniki kształcenia:

Wykład: Treści prezentowane na wykładzie są przekazywane w formie prezentacji multimedialnej w połączeniu z klasycznym wykładem tablicowym wzbogaconymi o pokazy odnoszące się do prezentowanych zagadnień.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu:

Kurs kończy się zaliczeniem na ocenę. Warunkiem jego zakończenia jest udział w projekcie grupowym i oddanie recenzji książki. Dozwolone są dwa terminy poprawkowe kolokwium, z czego do ostatniego należy podejść w sesji poprawkowej.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa:

Wykład:

- Obecność obowiązkowa: Tak
- Zasady udziału w zajęciach: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Sposób obliczania oceny końcowej

- Obecność na wykładach jest mile widziana. Dokładna znajomość ich treści – oraz literatury

obowiązkowej – zostanie sprawdzona podczas egzaminu.

- Kurs zakończy się zadaniem grupowym na ostatnich zajęciach (waga 0,7). Można będzie za nie otrzymać 0-20 pkt. Obecność na tych zajęciach jest obowiązkowa.
- Każdy z uczestników wykładów musi również napisać recenzję książki (wybór tytułu należy uzgodnić wcześniej z prowadzącym), którą należy oddać najpóźniej na ostatnich zajęciach (waga 0,3; 0-10 pkt).
- Wpływ na ocenę końcową będzie też miała aktywność podczas zajęć wykładowych (ewentualne podniesienie oceny o max 0,5pkt).

Ocena za zadanie grupowe oraz za napisaną przez studenta/tkę recenzji będzie naliczana według następującej skali procentowej:

0-50 niedostateczny
51-60 dostateczny
61-70 dostateczny plus
71-80 dobry
81-90 dobry plus
91-100 bardzo dobry

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach:

Dozwolone są 2 nieusprawiedliwione nieobecności podczas kursu (nie dotyczy to jednak prezentacji własnego projektu grupowego – wtedy obecność jest obowiązkowa pod sankcją utraty punktów za ten element). Każdą kolejną należy odpracować na dyżurze u prowadzącego w pierwszym możliwym terminie.

Wymagania wstępne i dodatkowe, z uwzględnieniem sekwencyjności modułów

Brak wstępnych wymagań.

Zalecana literatura i pomoce naukowe

- Afeltowicz Łukasz. 2011. Laboratoria w działaniu. Innowacja technologiczna w świetle antropologii nauki. Warszawa: Oficyna Nakowa.
- Beck Ulrich. 2002. Społeczeństwo ryzyka. W drodze do innej nowoczesności. Warszawa: SCHOLAR.
- Beck Ulrich, Anthony Giddens i Scott Lash. 2009. Modernizacja refleksyjna. Polityka, tradycja i estetyka w porządku społecznym nowoczesności. Warszawa: WN PWN.
- Berger Peter L. 1995. Rewolucja kapitalistyczna. Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Diamond Jared. 2000. Strzelby, zarazki, maszyny. Losy ludzkich społeczeństw. Warszawa: Prószyński i S-ka.
- Flis Andrzej. 2003. Chrześcijaństwo i Europa. Studia z dziejów cywilizacji Zachodu. Kraków: ZW NOMOS.
- Jelonek Adam W. i Krzysztof Tyszka. 2001. Koncepcje rozwoju społecznego. Warszawa: SCHOLAR.
- Krasnodębski Zdzisław. 1991. Upadek idei postępu. Warszawa: PIW.
- Landes David S. 2007. Bogactwo i nędza narodów. Dlaczego jedni są tak bogaci, a inni są tak ubodzy. Warszawa: MUZA.
- Latour Bruno. 2011. Nigdy nie byliśmy nowoczesni. Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Porta Donatella della i Mario Diani. 2009. Ruchy społeczne. Wprowadzenie. Kraków: WUJ.
- Szacki Jerzy. 2002. Historia myśli socjologicznej. Wydanie nowe. Warszawa: WN PWN.
- Szczepański Marek. 1989. Modernizacja, rozwój zależny, rozwój endogeny. Socjologiczne studium rozwoju społecznego. Katowice: Uniwersytet Śląski.
- Sztompka Piotr. 2005. Socjologia zmian społecznych. Kraków: Wydawnictwo ZNAK.
- Wallerstein Immanuel. 2004. Koniec świata jaki znamy. Warszawa: SCHOLAR.
- Wallerstein Immanuel. 2007. Analiza systemów-światów. Wprowadzenie. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Dialog.
- Weber, Max. 1994. Etyka protestancka a duch kapitalizmu. Lublin: Test.

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

- Radosław Tyrała. 2005. "O jeden takson za dużo. Rasa jako kategoria społecznie problematyczna". Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Radosław Tyrała. 2003. "Kultury w kulturze, czyli krótka historia potyczek humanistów ze ścisłowcami". w: „Kultura i Edukacja” nr 3-4, s. 35-45.

Informacje dodatkowe

MODUŁ KANONICZNY

Celem modułu jest dostarczenie wiedzy z zakresu socjologii, zmiany społecznej i zróżnicowania społecznego niezbędnej do krytycznego myślenia, analizowania rzeczywistości społeczno-kulturowej oraz poszukiwania społecznych i kulturowych aspektów innowacji, technologii i zmiany.